

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Заштитник грађана
Заštitnik građana

Број: 17-624/09
Београд

дел.бр. 8094 датум 01. 10. 2009.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС“ бр. 98/06) и чланова 17. ст. 1., 24. ст. 1. и чл. 31. ст. 1. и 2. Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“ бр. 79/05 и 54/07), у поступку контроле законитости и правилности рада Министарства одбране – Управе Војне полиције, покренутом по сопственој иницијативи, Заштитник грађана

УТВРДИО ЈЕ

У раду Министарства одбране – Управе Војне полиције постоји недостатак у начину примене службених овлашћења органа Војне полиције који за последицу има неправилно ограничавање Уставом загарантованог права грађана на слободу.

Недостатак се огледа у неправилном тумачењу одредаба Закона о Војсци које прописују услове за примену службених овлашћења органа Војне полиције према цивилима и недостатку подзаконских прописа о сарадњи надлежних органа када је она неопходна.

Поводом утврђеног пропуста Заштитник грађана даје Министарству одбране и посебно Управи Војне полиције следеће

ПРЕПОРЕДКЕ

1. При процени испуњености услова за примену службених овлашћења према грађанима - цивилима Министарство одбране и Управа Војне полиције цените испуњеност законом утврђених услова респективно, јер се ради о поступању које представља изузетак од општих правила.
2. Посебно ће одредба чл. 53. ст. 7. алинеја 4 Закона о Војсци Србије бити тумачена тако да органи Војне полиције могу пружати помоћ Полицији на јавним местима само по договору два ресорна министра, односно у складу са закључцима и упутствима Бироа за координацију при Савету за националну безбедност, и то тако што ће својим поступцима и радњама органи Војне полиције допуштавати поступке и радње Полиције у обављању послова из њеног делокруга, а не преузимати их у потпуности.
3. У случају обдиљања Полиције да преузме грађане – цивиле које је Војна полиција задржала у складу са Законом, Војна полиција ће без одлагања прекинути задржавање цивила и о задржавању издати одговарајућу потврду.
4. Министар одбране ће предложити министру надлежном за унутрашње послове акт којим ће се ближе уредити обавезни облици и начин остваривања сарадње два министарства у ситуацијама

када је потребно да припадници Војне полиције, када пружају помоћ Полицији, примене службена овлашћења према цивилима.

5. *Свим припадницима Војне полиције биће у строју, уз напомену „по препоруци Заштитника грађана“, а без објашњавања околности које су довеле до препоруке, прочитани услови за примену службених овлашћења према цивилима који су предвиђени чл. 53. ст. 7. Закона о Војсци Србије, како би се обезбедило додатно упознавање са тим законским правилима.*
6. *Сви запослени у Министарству одбране и припадници Војне полиције који су учествовали у проналађењу и задржавању грађанина Н.И. упознаће се лично са садржином ове препоруке у целини.*

РАЗЛОЗИ

Након сазнања из средстава јавног информисања и на други начин да су органи војне полиције у Београду 9. маја 2009. године лишили слободе и краткотрајно задржали грађанина Н. И. из Земуна, који није запослен у Министарству одбране нити је припадник Војске Србије, Заштитник грађана је оценио да су се стекли услови предвиђени чланом 32. Закона о Заштитнику грађана и по сопственој иницијативи покрену поступак контроле законитости и правилности рада Министарства одбране у вршењу јавних овлашћења од значаја за поштовање и остваривање права грађана, односно загарантованих људских слобода и права. О томе је Министарство одбране обавештено актом Заштитника грађана дел. бр. 3129 који је Министарству достављен 20. 5. 2009. године.

Заштитник грађана обавестио је и председника Републике Бориса Тадића, у својству команданта Војске РС, о поступку који је покренуо. Врховни командант Војске Србије је пружио пуну подршку остваривању принципа законитости и демократске цивилне контроле над радом Војске Србије и Министарства одбране.

Ради утврђивања свих чињеница и околности од значаја за доношење става Заштитника грађана о постојању повреде људских слобода и права, односно правилности и законитости рада државних органа у вршењу јавних овлашћења, Заштитник грађана обавио је разговор са начелником Генералштаба Војске Србије, ген. Милојем Милетићем, коме су присуствовали и министар одбране Драган Шутановац, заменик Заштитника грађана Милош Јанковић и секретар министарства одбране Драган Радуловић. Начелник генералштаба доставио је Заштитнику грађана након разговора додатну писмену информацију о догађају (.....бр. од 03. 07. 2009. године.).

Начелник Генералштаба истакао је да су органи Војне полиције применили службена овлашћења према цивилу на основу одредбе чл. 53. ст. 7. алинеја 4. Закона о Војсци Србије, која предвиђа примену тих овлашћења у случају када припадници Војне полиције „пружају помоћ Полицији на јавним местима“. Оцену да се радио о „пружању помоћи“ у смислу одредба Закона начелник Генералштаба поткрепио је тиме да су оперативни радници Министарства унутрашњих послова сарађивали са органима Војне полиције на утврђивању категорије повреда високог официра Војске РС коме је Н.И. нанео повреде; тиме што је оперативни радник Министарства унутрашњих послова са органима војне полиције сарађивао на утврђивању тачног броја регистарске таблице аутомобила који је возио грађанин Н. И., као и тиме што је оперативни радник МУП-а органима Војне полиције дао податке о пребивалишту грађанина Н. И.

Заштитник грађана је у оцени правилности и законитости поступања органа Војне полиције и Министарства одбране пошао од става да је примена службених овлашћења од стране

органа Војне полиције према грађанима – цивилима, законом прописан изузетак од општег правила да Војна полиција примењује овлашћења према запосленима у Министарству одбране и припадницима Војске Србије (чл. 53. Закона о Војсци Србије). Сходно томе, прописани услови за изузетак морају се ценити рестриктивно.

Заштитник грађана става је да „пружање помоћи“ органима Полиције, коју као услов за ангажовање Војне полиције према цивилима предвиђа Закон о Војсци Србије, подразумева водећу улогу Полиције и помоћну улогу Војне полиције, а не обрнуто. Помоћ се пружа у оквиру сарадње два органа, која мора бити договорена или законом прописана и водити правилном и законитом циљу органа управе. И Полиција и Војна полиција су органи у саставу државних органа, а не самостални државни органи. Договор о сарадњи два органа постижу руководиоци тих органа.

У прилог таквом ставу Заштитника грађана говори и аналогија са решењем из Закона о Безбедносно-информативној агенцији, који у чл. 16. прописује да одлуку о преузимању и обављању послова из делокруга министарства надлежног за унутрашње послове споразумно доносе директор Агенције и министар надлежан за унутрашње послове“ и то без обзира на то што аналогија није потпуна јер органи Војне полиције не могу „преузети“ послове из делокруга Министарства унутрашњих послова, већ само помагати у њиховом обављању.

Из изјаве начелника Генералштаба и писане информације која је достављена Заштитнику грађана произилази да у доношењу одлуке о сарадњи није учествовао министар унутрашњих послова, нити је та сарадња спроведена кроз други институционални оквир као што је Савет за националну безбедност, односно Биро за координацију при том телу.

Устав Републике Србије у чл. 27. ст. 1. прописује да грађанин може бити лишен слободе из разлога и у поступку који је предвиђен законом. Поступак органа Војне полиције према Н.И., узимајући у обзир све околности случаја, фактички се може посматрати као лишавање слободе, посебно јер су га, према изјави начелника генералштаба, униформисани војни полицијаци пронашли на кућној адреси и затражили да пође за њима.

Заштитник грађана оценио је, на основу чињеница и околности утврђених у поступку који је водио, да су постојали пропусти у поступку лишавања слободе, односно задржавања грађанина Н. И. од стране органа Војне полиције, и да они проистичу из погрешног тумачења одредба Закона о Војсци Србије и недостајућих прописа који би морали постојати да би сарадња два органа била уређена у складу са законом.

Поступајући у складу са члановима 31., 32. и другим Закона о Заштитнику грађана, тежећи унапређењу рада органа управе и унапређењу заштите људских слобода и права, односно правилнијем и законитијем раду органа управе при лишавању грађана слободе, Заштитник грађана је утврдио пропусте у раду Министарства одбране – Управе Војне полиције и упутио одговарајућу препоруку у циљу њиховог отклањања.

Доставити и:

- Кабинету председника Републике, у функцији команданта Војске Републике Србије, ради информације
- Кабинету Министра унутрашњих послова, ради информације и предузимања одговарајућих мера